

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ
1993-1994

ISSN 1211-7250

BRNO 1997

381 ch. n. 1992
382

250,-

S 9395458

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1993-1994

Vydává: Archeologický ústav AV ČR Brno
Královopolská 147, 612 00 Brno
E-mail: ps@isibrno.cz

Odpovědný redaktor: PhDr. Jaroslav Tejral, DrSc

Redakce a příprava pro tisk: Mgr. Patrik Červák, Mgr. Balázs Komoróczy,
Ing. Petr Škrdla

Na titulním listě: Rekonstrukce skládané dýky z Maref

Tisk: Tiskárna Gloria, Rosice u Brna

Náklad: 400 ks

Publikace neprošla redakční ani jazykovou úpravou

© 1997 by the Authors

All rights reserved

AÚ AV ČR Brno, Královopolská 147, 612 00

POHOŘELICE (okr. Břeclav)

„, Nová Louka“. KNP, KZP, únětická, skupina věteřovská, kultura velatická, horákovská, laténská, římská, hradištní, novověk. Záchranný výzkum.

Na základě smlouvy o dílo provedl Ústav archeologické památkové péče ve dnech 5. dubna až 27. června 1994 záchranný archeologický výzkum na stavbě přeložky silnice Pohořelice - Přibice.

Přeložka se odklání od současné silnice ihned za stávající zástavbou rodinnými domky a je s ní vedena paralelně, podél jejího severovýchodního okraje. Po náspu stoupá na most křížující rychlou silnici Brno - Mikulov a plynule se opět napojuje na uvedenou silnici. Povrchové sběry provedené J. Ungerem (archiv AÚ AVČR č.j. 1431/80) prokázaly osídlení daného prostoru v době římské a hradištní. Zaniklá středověká ves „Preser“, kterou tentýž autor lokalizuje 600 m jihovýchodně od Poheřelic (Unger 1982) již stavbou silnice nebyla zachycena.

Lokalita se nachází v prodloužení jihovýchodního výběžku intravilánu obce. Krajina je v tomto prostoru zcela rovinná, nadmořská výška se pohybuje kolem 180 m. Odvodňována je v současnosti umělými melioračními strouhami, nejbližším přirozeným vodním tokem je nyní Jihlava vzdálená cca 700 m severovýchodním směrem. Na základní mapě ČSSR 1 : 50 000 Pohořelice 34-12 z roku 1987 určují její polohu body vzdálené 107 (110) mm od S s.č. a 202 (200) mm od V s.č. Rozsah sídelního areálu nebyl v průběhu záchranného výzkumu zjišťován, dokumentována byla pouze plocha na níž stavba přeložky archeologickou situaci likvidovala.

Okrově žluté podloží tvořené písčitou prachovou hlinou bylo překryto až 1 m mocnou vrstvou písčité hnědozemě. Na profilech zachycujících stratigrafickou situaci po současný povrch bylo patrné, že zkulturněné sídlištní vrstvy obsahující drobné zlomky mazanice se objevují již pod proorávanou kyprou vrstvou silnou cca 0.3 m. V tmavě hnědém, barevně jednotném souvrství však nebylo možné v ploše rozeznat výplně objektů. Proto byla v průběhu března po dohodě s investorem celá nadložní vrstva mechanicky odstraněna.

Na této ploše, pracovně označené jako Pohořelice - obchvat I., o rozměrech cca 95 x 12-25 m (plocha 1700 m²) bylo prozkoumáno celkem 180 výkopových kontextů. Především se jednalo o zásobní, kúlové nebo blíže neinterpretovatelné sídlištní jámy, z nichž nejstarší pocházely již z eneolitu (kultura s kanelovanou keramikou, kultura zvoncovitých pohárů). Osídlení pokračovalo ve starší (k. únětická a věteřovská skupina) a mladší (velatická fáze) době bronzové. Poměrně intenzivně byla lokalita osídlena rovněž v období kultury horákovské, zatímco přítomnost člověka v období kultury laténské bylo doloženo pouze sporadicky. K sídelním účelům byla plocha využita i v mladší době římské a ve střední době hradištní. Zachyceny byly rovněž stopy lidské aktivity ze středověku a novověku, doložené mělkým příkopovitým útvarem (k 634).

Za nejzajímavější archeologický fenomén lze považovat žlaby vymežující obdélnou plochu, zpravidla interpretované jako základové žlaby nadzemních (kúlových) staveb. Celkem jich bylo zjištěno šest, přičemž úplný uzavřený obdélník tvořily pouze stavby I. a VI. Půdorys staveb III. a IV. nebyl zřejmě záměrně uzavřen použitím stejné stavební techniky a stavby II. a V. se dochovaly pouze torzovitě. Délka staveb se pohybovala mezi 12 a 16 m, šířka mezi 5 a 8 m. Zřejmě existovala vnitřní kúlová konstrukce těchto staveb, nelze ji však jednoznačně charakterizovat, vzhledem k tomu, že kúlové jamky na polykulturní lokalitě nelze spolehlivě spojit s danou stavbou. Na základě stratigrafických vztahů a nevýrazného

keramického materiálu nalezeného ve žlabech lze stavbu datovat s velkou pravděpodobností do velatické fáze kultury středodunajských popelnicových polí.

V místech jižního nájezdu na most byla obdobným způsobem skryta plocha označená Pohořelice-obchvat II. (35 x 30 m, 1050 m²). Na ní bylo zkoumáno 18 výkopových kontextů náležejících kultuře únětické a 2 datované do středověku až novověku. Na této ploše byla rovněž zachycena část spojovacího zákopu mezi pěchotními bunkry ŘOP z roku 1938.

Martin Geisler, ÚAPP Brno

Literatura:

Unger, J. 1982: Lokalizace zaniklé vsi Preser u Pohořelic, PV 1980, 47.

Resumé:

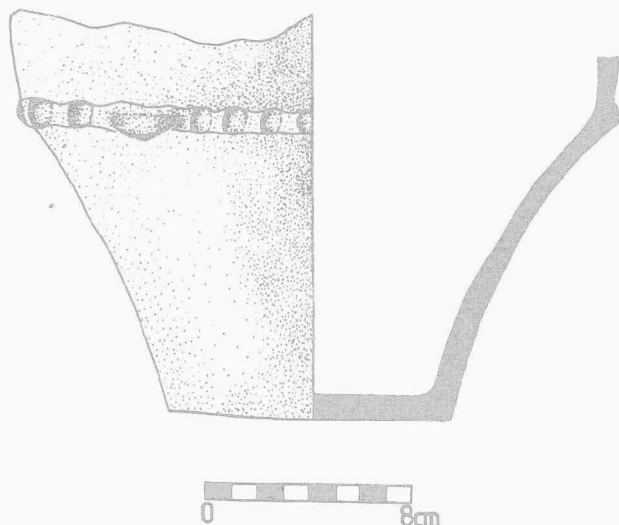
Pohořelice (Bez. Břeclav) „Nová Louka“. Badener Kultur, Glockenbecherkultur, Aunjetizer Kultur, Gruppe Věteřov, Velaticer Kultur, Horakover Kultur; Laténe-, Römer- u. Burgwalezeit. Neuzeit. Rettungsgrabung.

VYŠKOV - MARCHANICE (okr. Vyškov)

Marchanické pole před vodou. Eneolit? Hrob. Záchraný výzkum.

Lokalita se nachází 100m od dálnice D80 ve směru Olomouc Brno na mírné terénní vlně obrácené k JV (ZM 1:10000, 24-42-11, 135mm od Z s.č., 226mm od J s.č.). Na podzim 1992 byl při hluboké orbě narušen žárový hrob projevující se na povrchu spálenou mazanicí, uhlíky a úlomky keramiky. Při výzkumu provedeném na jaře 1993 jsme pod 0,5m vrstvou ornice zjistili jámu (1,4*1,1m) oválného půdorysu s mírně sešikmenými stěnami a zachovalou hloubkou 0,4-0,5m, orientovanou SSZ-JJV. Kraj jámy tvořila z jedné třetiny silná vrstva uhlíků a ze dvou třetin červená mazanice, zásyp mazanice s uhlíky promísené se spraší. V levé části jámy bylo na dně uloženo několik zlomků spálených kostí. V pravé části jámy 0,1m nad dnem byla uložena spodní část nádoby, která byla na maximální výduti zdobena plastickou lištou se žlábkem. Okraj nádoby se nezachoval. (Obr. 1)

*Blanka Mikulková, Muzeum
Vyškovska*

Resumé:

In der Nähe vum Autobahn D 80, in der Richtung Olomouc-Brno, wurde im Frühling 1993 Glühgrab untersucht. Die Grabgrube hatte eine Rundform (1,4*1,1m), erhaltene Tiefe 0,4-0,5m und Richtung NNW-SSO. In der linken Seite der Grube waren auf dem Grund Reste von gebrannten Knochen beigesetzt. In rechtem Teil stand ein Unterteil von einem , mit plastischer Leiste geschmückten Gefäß. Diese Leiste war noch durch Kehlen abgebrochen.

Obr. 1. Nádoba ze žárového hrobu z Vyškova - Marchanic